

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ХАРКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ЕКОНОМІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ІМЕНІ СЕМЕНА КУЗНЕЦЯ

ЗАТВЕРДЖЕНО

на засіданні кафедри
статистики і економічного
прогнозування
Протокол № 2 від 2.09.2024 р

ПОГОДЖЕНО

Проректор з навчально-методичної
роботи

Каріна НЕМАШКАЛО

ПРАВОВА СТАТИСТИКА

робоча програма навчальної дисципліни (РПНД)

Галузь знань	08 Право
Спеціальність	081 Право
Освітній рівень	Перший (бакалаврський)
Освітня програма	Правове регулювання економіки

Статус дисципліни	обов'язкова
Мова викладання, навчання та оцінювання	українська

Розробники :
д.е.н, професор
к.е.н, доцент
ст. викладач

підписано КЕП

Олена РАЄВНЄВА

підписано КЕП

Ольга БРОВКО

підписано КЕП

Марина КОЙНАШ

Завідувач кафедри
Статистики і економічного
прогнозування

підписано КЕП

Олена РАЄВНЄВА

Гарант програми

Лариса ЄРОФЄЄНКО

Харків
2024

ВСТУП

Актуальність навчальної дисципліни та її необхідність та роль у підготовці фахівців. Правова статистика, як галузь статистики, вивчає кількісну сторону масових суспільно-правових явищ і в своїх показниках відображає процес охорони суспільного та державного ладу, прав та інтересів окремих громадян, установ, підприємств. Знання методів середньо-статистичного вимірювання складних правових явищ в житті суспільства є невід'ємним елементом підготовки висококваліфікованих юристів.

Вивчення навчальної дисципліни «Правова статистика» належить до обов'язкових освітніх компонентів циклу професійної підготовки освітнього ступеня «бакалавр» для здобувачів спеціальності 081 «Право» освітньої програми «**Правове регулювання економіки**» та спрямована на формування у здобувачів базових компетентностей щодо змоги аналізувати, об'єктивно оцінювати явища та процеси, встановлювати залежність результативного показника від комплексу факторів, виявляти тенденції зміни досліджуваних явищ і прогнозувати їх розвиток та інтерпретації отриманих результатів дослідження тощо.

Мета навчальної дисципліни є формування теоретичних знань, практичних навичок збирання, обробки, систематизації, аналізу закономірностей розвитку суспільно-правових процесів.

Основними завданнями вивчення дисципліни «Правова статистика» є:

здійснення всебічного обліку, збирання й аналізу статистичної інформації про факти соціально-економічного життя, що детермінують правопорушення;

розробка і впровадження наукових методів обліку, міжнародних стандартів і рекомендацій;

вивчення методів побудови індексів та їх дослідження;

формування вибірки та забезпечення достовірності, об'єктивності, оперативності показників правової статистики, що є базою для розробки управлінських рішень;

побудова індикаторів дослідження даних та їх аналіз суспільно-правових процесів.

Предметом навчальної дисципліни є фундаментальні статистичні методи дослідження даних.

Об'єктом навчальної дисципліни є суспільно-правові процеси та складові соціальних, економічних та бізнесових систем.

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна визначено в табл. 1.

Таблиця 1

Результати навчання та компетентності, які формує навчальна дисципліна

Результати навчання	Компетентності, якими повинен оволодіти здобувач вищої освіти
РНЗ.	ЗК1, ЗК6, ЗК7
РН9.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК8

PH14.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК6, ЗК7, СК10, СК13
PH15.	ЗК1, ЗК2, ЗК3, ЗК6, ЗК7, ЗК9, СК10
PH17.	ЗК1, ЗК2, ЗК7, ЗК8, ЗК9, СК9, СК13

Де:

PH3. Проводити збір і інтегрований аналіз матеріалів з різних джерел

PH9. Самостійно визначати ті обставини, у з'ясуванні яких потрібна допомога, і діяти відповідно до отриманих рекомендацій

PH14. Використовувати статистичну інформацію, отриману з першоджерел та вторинних джерел для правничої діяльності.

PH15. Вільно використовувати для правничої діяльності доступні інформаційні технології і бази даних.

PH17. Працювати в команді, забезпечуючи виконання завдань команди.

ЗК1. Здатність до абстрактного мислення, аналізу та синтезу.

ЗК2. Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК3. Знання та розуміння предметної області та розуміння професійної діяльності.

ЗК6. Здатність використовувати інформаційні та комунікаційні технології

ЗК7. Здатність вчитися і оволодівати сучасними знаннями.

ЗК8. Здатність бути критичним і самокритичним.

ЗК9. Здатність працювати в команді.

СК9. Здатність використовувати бази даних органів юстиції та інформаційні технології необхідні під час здійснення юридичної діяльності.

СК10. Здатність використовувати різноманітні інформаційні джерела для повного та всебічного встановлення певних обставин.

СК13. Здатність до критичного та системного аналізу правових явищ

ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Змістовий модуль 1. Теоретико-методологічні основи правової статистики

Тема 1. Вступ до правової статистики: предмет, метод, завдання

Загальне поняття статистики. Предмет і метод статистичної науки. Предмет, цілі і завдання правової статистики. Галузі правової статистики. Статистичний апарат у судових і правоохоронних органах. Керівництво статистичною роботою на рівні країни, області, району. Організація статистичного апарату в судах, прокуратурі, органах МВС.

Тема 2. Статистичне спостереження явищ і процесів правової діяльності

Поняття статистичного спостереження: цілі та завдання. Організаційні форми, види і способи спостереження. Організація статистичного спостереження. Контроль матеріалів статистичного спостереження.

Тема 3. Зведення і групування показників правової діяльності

Поняття статистичного зведення та його види. Поняття і види групувань.

Ряди розподілу, їх види, принципи побудови.

Змістовий модуль 2. Методи дослідження та аналізу складових суспільно - правових систем

Тема 4. Узагальнюючі статистичні величини, їх застосування у правовій статистиці

Поняття абсолютних величин та їх види. Відносні величини, їх види та способи обчислення.

Тема 5. Середні величини та їх застосування у правовій статистиці

Сутність середніх величин, їх значення та умови використання. Види середніх величин у правовій статистиці. Мода і медіана

Тема 6. Ряди динаміки та їх застосування у правовій статистиці

Поняття рядів динаміки та їх класифікація. Система показників, що використовуються в ході аналізу динаміки правових явищ і процесів. Основні прийоми аналізу динаміки правових явищ і процесів.

Тема 7. Індекси у правовій статистиці

Поняття статистичних індексів та їх класифікація. Агрегатна форма індексів. Перетворення агрегатних індексів у середні.

Перелік лабораторних занять / завдань за навчальною дисципліною наведено в табл. 2

Таблиця 2

Перелік лабораторних занять / завдань

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1.	Лабораторне завдання за темою 1: Обґрунтуйте необхідність статистичного обліку правових явищ. 2. Обґрунтуйте послідовність етапів статистичного дослідження правових явищ. 3. Охарактеризуйте наукову доцільність методів правової статистики.
Тема 2.	Лабораторне завдання за темою 2. Засоби візуалізації даних у правовій діяльності
Тема 3.	Лабораторна робота за темою 3. Групування суспільно-правових даних та дослідження груп.
Тема 4.	Лабораторна робота за темою 4: Статистичні засоби дослідження динаміки суспільно-правових явищ та процесів.
Тема 5.	Лабораторна робота за темою 5. Узагальнюючі статистичні показники при дослідженні суспільно-правових явищ та процесів.
Тема 6.	Лабораторна робота за темою 6. Дослідження тенденцій розвитку правових явищ та процесів.
Тема 7.	Лабораторна робота за темою 7. Аналіз суспільно-правових явищ за допомогою індексного методу

Перелік самостійної роботи за навчальною дисципліною наведено в табл.3

Таблиця 3

Перелік самостійної роботи

Назва теми та / або завдання	Зміст
Тема 1.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Виконання домашнього завдання.
Тема 2.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Виконання домашнього завдання.
Тема 3.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Підготовка до написання модульної контрольної роботи. Виконання домашнього завдання.
Тема 4.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Виконання домашнього завдання.
Тема 5.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Виконання домашнього завдання.
Тема 6.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Виконання домашнього завдання.
Тема 7.	Вивчення лекційного матеріалу. Підготовка до лабораторного заняття. Підготовка до написання модульної контрольної роботи. Виконання домашнього завдання.

Кількість годин лекційних, лабораторних занять та годин самостійної роботи наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

МЕТОДИ НАВЧАННЯ

У процесі викладання навчальної дисципліни для набуття визначених результатів навчання, активізації освітнього процесу передбачено застосування таких методів навчання, як:

Словесні (лекція (Тема 1-7), проблемна лекція (Тема 1).

Наочні (демонстрація (Тема 1-7)).

Практичні (лабораторна робота (Тема 2-7, есе у вигляді презентації (Тема 1), тестовий контроль (тема 1-7)).

ФОРМИ ТА МЕТОДИ ОЦІНЮВАННЯ

Університет використовує 100 бальну накопичувальну систему оцінювання результатів навчання здобувачів вищої освіти.

Поточний контроль навчальної дисципліни здійснюється під час проведення лекційних, лабораторних занять і має на меті перевірку рівня підготовленості здобувача вищої освіти до виконання конкретної роботи і оцінюється сумою набраних балів:

– для дисциплін з формою семестрового контролю залік: максимальна сума – 100 балів; мінімальна сума – 60 балів.

Підсумковий контроль включає семестровий контроль та атестацію здобувача вищої освіти.

Семестровий контроль проводиться у формі заліку.

Підсумкова оцінка за навчальною дисципліною визначається сумуванням балів за поточний та підсумковий контроль.

Під час викладання навчальної дисципліни використовуються наступні контрольні заходи:

Поточний контроль: експрес опитування (10 балів), лабораторні роботи (30 балів), есе (5 балів), домашні (кейсові) завдання (18 балів), тестові завдання (21 бал), контрольна робота (16 балів).

Більш детальну інформацію щодо системи оцінювання наведено в робочому плані (технологічній карті) з навчальної дисципліни.

РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА

Основна

1. Вербенський М. Г., Кулик О. Г., Наумова І. В. Кримінальна ситуація в Україні: основні тенденції: 2020 рік [Текст]: монографія за заг. ред. М. Г. Вербенського. Вінниця: ТВОРИ, 2021. 144 с.
2. Мармоза А.Т. Правова статистика. 2-ге вид, підручник, затверджений МОН України. К.: ЦУЛ, 2019. 528 с.
3. Мармоза А.Т. Практикум з правової статистики. Навчальний посібник. 2-ге вид. перероб. та доп. К.: ЦУЛ, 2020. 316 с.
4. Правова статистика. Навчальний посібник /С.М.Виганяйло – Суми: 2019. – 145 с
5. Правове регулювання зовнішньоекономічної діяльності : навчальний П 68 посібник. – Дніпро : Університет митної справи та фінансів, 2021. – 164 с.
6. Правовий моніторинг як складова правотворчої та правозастосовчої діяльності: монографія / за заг. ред. О.О. Кота, А.Б. Гриняка, Н.В. Міловської. Київ : Алерта, 2023. 268 с.
7. Статистика [Електронний ресурс] : навчальний посібник / О. В. Раєвнева, І. В. Аксьонова, О. І. Бровко ; за заг. ред. д-ра екон. наук, професора О. В. Раєвневої. – Харків : ХНЕУ ім. С. Кузнеця, 2019. – 389 с

Додаткова

8. Копча, В. (2020). Методологія дослідження правового явища: поняття, структура, інструментарій. Часопис Київського університету права, (1), 54-58.

<https://doi.org/10.36695/2219-5521.1.2020.08>

9. Раєвнєва О. В. Дослідження факторів впливу на криміногенну поведінку людини / О. В. Раєвнєва, О. І. Бровко // Економіка. Фінанси. Право. – 2022. – № 5. – С. 5-9. Режим посилання: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/27417>
10. Суц О. П. Місце міжнародного економічного права у системі права / О. П. Суц, О. Г. Остапенко, А. В. Матвєєва // Наукові інновації та передові технології (Серія «Державне управління», «Економіка», «Право», «Педагогіка», «Психологія»). - 2023. - № 3(17). - С. 176-184. Режим посилання: <http://repository.hneu.edu.ua/handle/123456789/29209>
11. Христич І.О. Вдосконалення правової статистики в Україні. Тенденції розвитку правової освіти та науки України в контексті європейської інтеграції. Міжнародна наукова конференція. (November 1–2, 2023. Czestochowa, the Republic of Poland). Riga, Latvia: “Baltija Publishing”, 10 2023. 220 pages.; 181 – 184 p. Development trends in legal science and education of Ukraine in the context of European integration | Publishing House “Baltija Publishing”

Інформаційні ресурси в Інтернеті

12. Офіційний сайт Міністерства внутрішніх справ України [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.mvs.gov.ua>
13. Офіційний сайт Єдиного державного реєстру судових рішень [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.reyestr.court.gov.ua>
14. Офіційний сайт Державної служби статистики країни [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://ukrstat.gov.ua/>
15. Сторінка курсу на платформі Moodle (персональна навчальна система) . – Режим доступу : <https://pns.hneu.edu.ua/course/view.php?id=5665>